

„Да ли је Америка роб ратована?“ – наслов је недавног блога професора Стивена Волта, објављеног у часопису „Форин полиси,“ једном од водећих америчких часописа за спољну политику. Професор за међународне односе и питања безбедности на универзитету Харвард каже да је блог написао поводом придруживања САД међународној војној коалицији у Либији. Волт је у разговору са колегицом Јелом Дефранчески, још рекао да је желео да објасни зашто је Барак Обама напустио антиратну позицију коју је заговарао као председнички кандидат, да би сада наставио ратоборну политику свога претходника.

По Волтовим речима, Американци су гласали за Обаму на прошлим председничким изборима, јер су веровали да ће бити много пажљивији приликом доношења одлука о употреби америчке војне силе, пошто разуме ограничења овог најгрубљег инструмента политике. Међутим, после само две године његовог мандата, земља се поново нашла на бојном попришту. Један од разлога због којих САД релативно лако употребљава силу у решавању криза у свету је то што поседују најснажнију војску у свету, каже Волт.

„Сједињене Државе имају изванредан положај у свету. Америка троши на одбрану више него све остале земље заједно. Поседујемо базе и војне контингенте распоређене по целом свету, а што је још важније немамо озбиљног непријатеља нити супарника у виду суперсиле, као што је био Совјетски Савез, који би нам се супротставио у тим војним акцијама. Немамо ни непријатеља близу наших граница тако да наша војска не мора да брине о одбрани домовине. Све то подстиче Америку да настоји да решава проблеме ван својих граница.“

Амерички председници се често налазе под притиском политичке и интелектуалне елите да предузму акцију када се нешто лоше деси у свету, наставља Волт.

„Ми у ствари имамо спољнополитички естаблишмент, који је постао роб активизма и трагања по свету за чудовиштима која треба уклонити. Људи који раде у истраживачким центрима у Вашингтону и желе положаје у влади обично имају своје омиљене пројекте. Они воле да употребљавају америчку моћ да би преуредили свет по узору на Америку. У томе се демократе и републиканци уопште не разликују. Реч је о споју огромне моћи САД

са огромном амбицијом спољнополитичког естаблишмента, што значи да у Вашингтону готово нема никога ко ће председнику рећи да се уздржи од војних авантура, поготово оних које само могу да погоршају постојећу ситуацију.“

Додатни разлог честих војних интервенција је чињеница да се амерички Конгрес практично одрекао свог уставног права да једино он може да објави рат, а не председник.

„То право је у основи узурпирано од Другог светског рата до данас. Данашњи председници не сматрају да Конгрес може да их ограничава. Они користе оружане снаге на различите начине, правдавајући се да није реч о рату него хуманитарној или полицијској акцији или, пак, привременој мери. Председници, једноставно користе то што је Конгрес одустао од својих овлашћења.“

Овакав став Конгреса се развија још од 1960-их када су амерички конзервативци почели да нападају идеју да Американци треба да плаћају порез, као и начело да је држава у стању да функционише у служби народа.

„Сада, скоро 50 година касније успели су да увере амерички народ да је неморално, погрешно и једноставно, не-паметно, плаћати порез који ће влада да троши за добробит Американаца - на ствари као што су добре школе, здравствено осигурање, мостови, путеви и други делови инфраструктуре. Дакле, то никако није добро, али је зато наша патриотска дужност да плаћамо војни естаблишмент који је снажнији од свих војски света заједно, а при том њихова прва дужност није да бране отаџбину и америчке интересе, већ да се упуштају у разне пројекте по свету као што су Ирак, Авганистан и сада Либија.“

Постоји решење за настали проблем, каже професор Волт. Једно од њих је увођење обавезне уместо садашње волонтерске војне службе. Када би америчке оружане снаге биле сачињене од регрута можда би елите одустале од војних авантура, јер би се и од њихових синова и кћери тражило да плате цену, коју оне изискују - закључује Волт.

(VOA)

